

УДК: 792.075:005.591.43:338.121(477)(045)
DOI: 10.31318/2414-052X.4(65).2024.324598

ЛЕВ СОМОВ

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-5140-1121>
народний артист України, професор,
професор кафедри сценічного мистецтва і культури
Київського національного університету технологій та дизайну
(Київ, Україна)
somov.lm@knutd.edu.ua

ВАЛЕРІЯ ДЕМЧЕНКО

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9678-8901>
старша викладачка кафедри сценічного мистецтва і культури
Київського національного університету технологій та дизайну
(Київ, Україна)
demchenko.vp@knutd.edu.ua

ТЕАТРАЛЬНИЙ ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК СУЧАСНИЙ СПОСІБ КУЛЬТУРНОЇ ЕКСПАНСІЇ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Досліджено явище театрального франчайзингу як сучасний спосіб культурної експансії, причини його виникнення та можливі наслідки. Проаналізовано історичний контекст культурного розвитку суспільства, що передуює можливості здійснення театрального франчайзингу. Розглянуто принципи відмінності в процесі створення класичного сценічного видовища та театральної франшизи. Описано процес безпосереднього впливу запозичених тем та ціннісних орієнтацій, що транслюють сценічні твори, реалізовані на умовах франчайзингу, на світоглядну позицію та процес самоідентифікації в постколоніальному суспільстві. Обґрунтовано значення безпосереднього впливу тематичного спрямування сценічного видовища на процес становлення самоідентичності у глядацької аудиторії різних вікових груп. Артикульовано основні потенційні ризики розповсюдження театрального франчайзингу в контексті його впливу на формування національного світогляду. Розглянуто основні економічні умови, що передують виникненню театрального франчайзингу, позитивні аспекти та потенційні ризики. Підкреслено роль впливу теми драматичного твору, що реалізовано на сценічному майданчику, на актуалізацію певних суспільних тригерів, проявлення та загострення нових конфліктів, що знаходилися в стані рецесії. Обґрунтовано необхідність чіткого регламентування тематичного спрямування театрального франчайзингу в контексті збереження національної самоідентичності. Доведено суттєве обмеження мистецького процесу в умовах театрального франчайзингу на кожному етапі виробництва: режисерському, художньому, музичному, пластичному рішеннях, поведінковій природі акторської гри. Конкретизовано основні сегменти впливу театрального франчайзингу на стратегію довгострокового формування культурної орієнтації глядацької аудиторії. Окреслено можливості впливу системного введення

театральної франшизи у репертуар національних театрів на трансформаційні процеси визначення самоідентичності в постколоніальному суспільстві.

Ключові слова: *сценічне мистецтво, драматургія, франчайзинг, тема, конфлікт, експансія.*

Постановка проблеми... Реалізація світоглядної функції культури, завдяки чому «... вона синтезує в цілісну і завершену форму всю сукупність чинників духовного світу особи: пізнавальних, емоційно-чуттєвих, оцінних, вольових» (Москвічова, 2021, с. 7) забезпечує механізми формування уявлень про власну ідентичність. Тематична спрямованість, реалізована в театральних постановках на умовах франчайзингу, створює підстави для нівелювання актуальних тем, сформованих в умовах об'єктивної реальності певного суспільства, та загострює ризик реалізації сугестивного впливу на свідомість глядацької аудиторії. Систематичне насичення культурного ринку подібними театральними продуктами з одного боку сприяє інтегративним процесам асиміляції в середовищі загальноєвропейських тематичних пріоритетів. З іншого ж — наполеглива демонстрація ціннісних орієнтацій іншого соціокультурного середовища впливає на формування викривлених моделей самосприйняття, що несе певну небезпеку для постколоніального суспільства, яке знаходиться на шляху відновлення власної ціннісної світоглядної моделі.

Відносно висока присутність театального франчайзингу в культурному просторі суспільства, що виборює право на власне існування, становить відчутну конкуренцію в боротьбі за увагу глядацької аудиторії. Це обумовлює необхідність всебічного аналізу рівнів впливу та наявності маніпуляційної складової в процесі розповсюдження театального франчайзингу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... В ході роботи було опрацьовано останні дослідження українських науковців в галузі історії, культурології, мистецтвознавства, психології, соціології та філософії.

У фокусі уваги дослідницької роботи знаходиться аналіз М. Турнової монографії Р. Колінгвуда «Принципи мистецтва», який науковиця провела в ході роботи над працею «“Ілюзорні почуття” як структурний елемент теорії уяви»

(Турнова, 2024). У своїй роботі авторка зосередила увагу на механізмах впливу на формування «ілюзорних почуттів», когнітивних надбудовах, що мають місце в процесах тлумачення «транскультурних» понять та збільшують ймовірність рефракційних впливів на сутнісні поняттєві категорії.

Наукова розвідка І. Матвіїва «Еволюція театральної культури в контексті національної ідентичності» (2024) звертає увагу науковців та практиків театального мистецтва до проблематики екстраполяції культурних орієнтацій, що зміщують ціннісні пріоритети, орієнтовані на проявлення та розвиток власної національної ідеї та ідентичності.

Колективна праця О. Федорків, К. Касьяненко та В. Бойко «Аналіз культурних наративів у витворах мистецтва для дослідження українсько-російських відносин» (2024) представляє масштабне дослідження впливу різних мистецьких засобів на формування моделі власної ідентичності. Дослідниці у своїй роботі сфокусувалися на аналізі впливу музичного, художнього та сценічного мистецтв на формування системи символів та наративу чужорідної культури, що пригнічує цінності власне української спадщини, формуючи в суспільстві відчуття вторинності в контексті самоідентичності.

Питання формування культурної орієнтації суспільства «мімікрантів», як наслідок колоніальної політики, що була панівною на теренах України впродовж останніх століть, та роль мистецтва в процесі пошуку національної самоідентифікації розглядає О. Пономаренко в роботі «Культурна орієнтація суспільства “мімікрантів”. Пошук національної самоідентифікації в сучасній екранній творчості» (2024). Спираючись на наукову роботу А. Лобанової «Особливості моральної свідомості соціальних суб'єктів — мімікрантів» (2000), проаналізовано природу трансформаційних змін в адаптаційній поведінці людей, що проживають певні кризові етапи історії власного становлення. Дослідження цього феномену, проведені А. Лобановою, дозволяють визначити його як адаптивний спосіб життєдіяльності (поведінки) соціальних суб'єктів, котрі в силу певних обставин (криза, катастрофа, перебудова, революція тощо) незадоволені існуючою навколо них політичною та соціально-економічною

ситуацією і змушені маскувати свої справжні інтереси, наміри та ціннісні орієнтації, вдаючись до найрізноманітніших засобів (Лобанова, 2000).

Н. Кривда в науковій праці «Коллективна пам'ять як чинник формування групової ідентичності» (2019) досліджує процес формування образів, котрі набувають статусу символів колективної ідентичності, що становлять моральні орієнтири для членів суспільства. Увага науковиці зосереджена на питанні створення колективних споминів як одного з визначальних консолідуючих факторів, які впливають на процес формування колективної ідентичності. Проаналізовано способи та роль розповсюдження і популяризації образів (художніх, поведінкових, обрядових, релігійних), що забезпечують консолідуючу функцію в процесі формування колективної пам'яті. Вказано на існуванні небезпеки насадження чужорідної символістичної культури в постколоніальному суспільстві, що на тривалий час може уповільнити процес розвитку колективної ідентичності.

Мета дослідження полягає у дослідженні причин та наслідків розповсюдження сценічних постановок на умовах театрального франчайзингу з урахуванням ролі його впливу на формування самоідентичності в постколоніальному суспільстві. Для досягнення поставленої мети необхідно було вирішити такі **завдання**:

- 1) проаналізувати причини виникнення театрального франчайзингу;
- 2) з'ясувати основні відмінності реалізації театрального франчайзингу від історично сформованої моделі створення сценічного видовища;
- 3) визначити наслідки асимілятивного впливу тематичного вираження сценічного твору, реалізованого на умовах франчайзингу для постколоніального суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження... Реалії сьогодення України демонструють жахливі наслідки постколоніальної політики, що її зазнала держава за часів своєї незалежності. Розглядаючи театральне мистецтво як «... форму духовного відображення світу через створення художнього образу» (Москвічова, 2021, с. 9) в межах сценічного простору, автори дослідження

зосереджують увагу на ціннісній демаркації театрального видовища, реалізованого на умовах франчайзингу з максимально точним збереженням первісної форми, сенсів та теми, що досить потужно резонує із культурним запитом фінального споживача, яким в цьому випадку виступає український глядач. Трансформаційні зміни, що їх зазнає світоглядна парадигма глядацької аудиторії, знаходить прояв в переакцентуванні пріоритетних тем, які формують культурну орієнтацію суспільства. Таким чином формуються деструктивні зміни у ментальній резильєнтності, що становить особливу небезпеку в умовах боротьби за культурне виживання нації, яку зараз переживає Україна.

Культура виступає способом самозбереження чи інструментом інтервенції? Це питання немає однозначної відповіді. Розглядаючи культуру як «... сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії, яка визначає рівень розвитку суспільства, а також сам процес творення й розподілу цих цінностей» (Москвічова, 2021, с.7) варто зосередити увагу на процесі формування ціннісних пріоритетів, їх актуальності та спрямованості. Рівень суспільного розвитку, моральні засади, культурна орієнтація формуються внаслідок історичних метаморфоз, що їх зазнало суспільство в процесі еволюційного розвитку.

Розглядаючи театральну виставу як продукт сублімації взаємного впливу музичного, пластичного, художнього та драматичного мистецтва, що реалізоване в полі можливостей певного ансамблю виконавців, варто зосередити увагу на селекції виражальних засобів у процесі створення певних наративів. «Наратив — це фактично вербальний виразник причинно-наслідкових конструкцій, прагнення до побудови яких притаманне людству. Тому, наративи використовують у різних сферах діяльності людини» (Федорків, Касьяненко, Бойко, 2024, с. 48). Формування наративної бази театрального мистецтва України є репрезентативним прикладом формування культурної орієнтації постколоніального суспільства, основним маркером якого є домінуюча присутність наративів чужорідної культури.

В періоді адаптаційних змін, що настав після проголошення Україною незалежності в 1991 році, процес культурної сепарації було ускладнено багаторічним пригніченням української мови та знищенням українських митців. Серед яких були представники Розстріляного Відродження, Шістдесятники, представники культурної еміграції. Це призвело до «... сугестії, як механізму деструкції ментальної резильєнтності українського суспільства, що відбувається в процесі адаптаційної трансформації “мімікрантів”, становить причину невідвратної фрустрації» (Пономаренко, 2024, с. 115).

Розглядаючи роль театрального мистецтва в процесі формування механізмів самоідентичності доцільним є зосередження уваги на явищі франчайзингу, під яким варто розуміти «... спосіб кооперування, при якому франчайзер (продавець — відоме підприємство, наприклад: циркова студія, шоу балет, театр, музей, мистецьке об'єднання, арт-студія, концертне агентство, телевізійна студія та ін.) передає франчайзі своє ноу-хау, та передбачає безперервне вливання необхідних активів у створенні франчайзингового підприємства. У багатьох випадках франчайзер бере на себе і функцію постачання сценарію, костюмів, експонатів, хореографічної постановки, декорацій, техніки, технологій, навчання персоналу та ін. У певному сенсі франчайзі та франчайзер діють майже як вертикально інтегрована структура у сфері культури, оскільки сторони взаємопов'язані й кожна виробляє частину послуги, які у кінцевому рахунку потрапляють до споживачів, що і вирізняє цей вид франчайзингу серед інших» (Ситницький, 2013, с. 58). Економічний аспект, що стимулював розвиток франчайзингу в українському театральному мистецтві став відповіддю на запит створення театру як успішної бізнес-моделі. З часів здобуття Україною незалежності «... держава підтримувала український театр і кінематограф, які базувалися на класичній літературі, зосереджувалися на сільській тематиці та стереотипних образах українців. Водночас актуалізація архетипів національної культури ставала можливою через звернення до сучасності, використовуючи неklasичні режисерські рішення, сучасні форми та сюжети в театральних і кінематографічних творах» (Матіїв, 2024, с. 60). Процес

пошуку власне української архетипіки в сучасному мистецтві тривалий та складний. Історичні етапи становлення українського героя, починаючи з Революції Гідності, переживають болісні ціннісні трансформації, сплачуючи за них жахливу ціну людським життям.

Театральні вистави, створені на умовах франчайзингу, дозволяють до певної міри реалізувати інтегративну, виховну, пізнавальну, інформативну та комунікативну функції культури. Небезпеку подібних мистецьких продуктів становить нівелювання світоглядної та нормативно-регулюючої функцій, «... які служать регуляторами суспільних відносин, культурно-духовними орієнтирами на певному етапі розвитку суспільства. Норми у формі моралі, права, звичаїв, традицій, обрядів, ритуалів служать засобами пристосування цінностей до вимог життя в певному історичному вимірі» (Москвічова, 2021, с. 8).

На прикладі вистави «Загадкове нічне вбивство собаки», прем'єра якої відбулася у 2018 році на сцені Національного Академічного Театру імені Лесі Українки, постановку якої було здійснено на умовах франчайзингу з лондонським театром «*Apollo Theatre*», слід зазначити, що основний конфлікт у виставі реалізовано внаслідок зіткнення головного героя — хлопця з розладом аутичного спектру та оточуючим світом. Спроба репрезентувати суспільний лад, в якому матір (виконує Народна артистка України Наталя Доля) залишає хвору дитину заради задоволення егоїстичних бажань не є притаманною для української ментальності, в основі якої покладений матриархальний світоустрій. Безпорадність батька головного героя (виконує Заслужений артист України Олександр Кобзар), що демонструє цілковиту розгубленість та неспроможність чинити опір життєвим випробуванням, не актуальна для країни, на теренах якої останнє десятиріччя триває збройна агресія, а головним архетипічним героєм є воїн — людина, що знаходить сили та здатність чинити опір в боротьбі з ворогом, чия сила багатократно перевищує власну. Моделювання образу єдиного життєспроможного героя як людини з певним рівнем інклюзії забезпечує в перспективі збільшення рівня толерантності в суспільстві. Також формується домінантна думка, що відсутність певних психофізичних розладів забезпечує

пріоритетну роль в об'єктиві уваги в сучасному суспільстві. Ця тенденція, що набрала чималих обертів у Західному світі, де немає потреби виборювати власне право на фізичне існування нації, призводить до дезорієнтації та розгубленості глядацької аудиторії, замість того, щоб задовольнити певні духовні запити, що сформовані в об'єктивних умовах історичного розвитку та є нагальною потребою в процесі становлення ознак ідентичності української нації. Особливої уваги заслуговують власне виражальні засоби театрального видовища, як то музика, пластика та художнє рішення. В постановочному періоді роботи над виставою пошук цих виражальних засобів становить шлях «народження» цілісного образу, що виникає на культурному підґрунті, яке було сформовано під впливом природних еволюційних факторів — географії, історії, політики, соціальних процесів формування суспільства — та реалізується шляхом сублімації особистого, спостереженого, професійного та опосередкованого досвіду усіх учасників постановочного процесу (драматурга, режисера, художника, хореографа, звукорежисера та акторів). Спираючись на вислів «... життєвий досвід — це минуле людини, зафіксоване в пам'яті, в навичках поведінки і внутрішнього життя. Він утворюється із вражень, як жива тканина з окремих молекул» (Кісін, 1999, с. 134), культура народу є результатом прояву сублімованого історичного життєвого досвіду, який визначає поведінкові реакції та тематичні пріоритети в культурній орієнтації, а ефект насадження та маніпулятивна актуалізація непритаманних суспільству тем шляхом реплікації чужорідних культурних образів призводить до ментальної дезорієнтації, що особливо небезпечно в постколоніальних країнах, де процес мімікрії має сталу форму.

Вистава «Острів скарбів», прем'єра якої відбулася в Театрі імені Лесі Українки, є продуктом театрального франчайзингу Національного театру Олів'є в Лондоні. Дитячі вистави є полем можливостей світоглядного формування майбутнього нації. Подібне сценічне видовище, впливаючи на лабільну дитячу уяву, здатне формувати стійкі образні патерни, що з часом впливатимуть на естетичну та ціннісну парадигму покоління. Особливої уваги в дитячих виставах потребують характерні прояви героїв, які мають тенденцію ставати взірцями для

наслідування. Культура піратів, що є невід'ємним атрибутом імперської історії, є цілком екзотичною та не притаманною для української ментальності. Подібна сепарація культурної орієнтації тематичного вектору сценічного твору сприяє появі «... образів, котрі набувають статусу символів колективної ідентичності, в яких закладені поведінкові взірці та моральні повчання для членів спільнот» (Кривда, 2019, с. 60).

Окремо слід зазначити, що в постколоніальній країні особливого значення набувають теми сценічних творів, що сприятимуть процесу формування власної ідентичності, а не наслідуванню чужої. «Актуалізація механізмів відновлення національної ідентичності шляхом селективного аналізу та популяризації поведінкового прояву архетипічних українських героїв оптимізує культурний розвиток нації» (Пономаренко, 2024, с. 115).

Висновки.

1. Розповсюдження театрального франчайзингу й визначення економічної складової комерційного успіху сценічного твору у франчайзера забезпечило оптимістичні умови для розповсюдження продукту в інших культурних середовищах. Окрім економічного вектору розвитку театрального франчайзингу сприяє низька конкурентоспроможність власного національного сценічного продукту-й низька вимогливість глядацької аудиторії.

2. Відсутність безперервного причинно-наслідкового зв'язку в процесі народження художніх образів сценічного твору, що відбувається внаслідок сублімації усіх видів досвіду (власного, спостереженого, професійного та опосередкованого) призводить до біфуркації інтуїтивної природи чуттєвості учасників постановочного процесу (режисера, художника, звукорежисера, хореографа, акторів) та художніх образів, реалізованих за точно визначеними франчайзером аудіовізуальним рішенням та психологічними портретами персонажів.

3. Наслідки культурної експансії, одним з різновидів якої є театральний франчайзинг для постколоніального суспільства, становлять небезпеку «м'якого» довготривалого та хвилеподібного ефекту пригнічення процесів відновлення

ідентичності. Формування колективної емоційної пам'яті шляхом підміни архетипічних поведінкових образів створених героїв, вербальних та невербальних способів спілкування персонажів, насадження естетичних еталонів чужорідної культури, призводять до викривлення уявлень про власну культурну орієнтацію, формування та розвитку загального відчуття власної вторинності, що особливо небезпечно для постколоніальних країн.

Перспективи подальших розвідок... Економічна криза, що її наразі переживає Україна, суттєво сприяє дифузійній появі чисельної кількості комерційно привабливих театральних проєктів на умовах франчайзингу. Детальний аналіз тематичного спрямування дозволить створити підстави для більш якісної конкуренції в цьому сегменті. Зважаючи на історичний досвід української держави, що упродовж тривалого часу знаходиться в полі культурної агресії, важливим є формування власне українських наративів, які транслюватимуть національні цінності та сприятимуть відновленню власної ідентичності. Питання франчайзингу в театральному мистецтві потребує детальної уваги, як в моменті вибору власне продукту, так і в аналізі перспективних змін в свідомості глядацької аудиторії. Економічний аспект в даному випадку не може конкурувати за пріоритетність із питанням збереження власної національної ідентичності.

Список використаної літератури і джерел

1. Кісін, В. Б., 1999. *Життя. Актор. Образ*. Київ: Видавничий дім «KM Academia».
2. Кривда, Н. Ю., 2019. Колективна пам'ять як чинник формування групової ідентичності. *Філософські обрії*, 41, сс.60–76.
3. Лобанова, А. С., 2000. Особливості моральної свідомості соціальних суб'єктів – мімікрантів. *Актуальні проблеми духовності*, 3, сс.314–322.
4. Матіїв, І. О., 2024. Еволюція театральної культури України в контексті національної ідентичності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 3, сс.58–63.
5. Москвічова, М. О., 2021. *Історія мистецтв у контексті світової культури: навчально-методичний посібник: у 3-х томах. Т.1*. Херсон: Видавництво «ОЛДІ-ПЛЮС».
6. Пономаренко, О. А., 2024. Культурна орієнтація суспільства «мімікрантів». Пошук національної самоідентифікації в сучасній екранній творчості. *Культура України*, 83, сс.114–121.
7. Ситницький, М., 2013. Франчайзинг у сфері культури. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*, 4, сс.57–59.

8. Федорків, О. П., Касьяненко, К. М. та Бойко, В. А., 2024. Аналіз культурних наративів у витворах мистецтва для дослідження українсько-російських відносин. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 3, сс.46–52.

References

1. Kisin, V. B., 1999. *Zhyttia. Aktor. Obraz* [Life. Actor. Image]. Kyiv: Vydavnychiy dim "KM Academia".
2. Kryvda, N. Yu., 2019. Kolektyvna pam'iat yak chynnyk formuvannia hrupovoi identychnosti [Collective memory as a factor in the formation of group identity]. *Filosofski obrii*, 41, pp.60–76.
3. Lobanova, A. S., 2000. Osoblyvosti moralnoi svidomosti sotsialnykh subiektiv – mimikrantiv [Features of the moral consciousness of social subjects – mimics]. *Aktualni problemy dukhovnosti*, 3, pp.314–322.
4. Matiiv, I. O., 2024. Evoliutsiia teatralnoi kultury Ukrainy v konteksti natsionalnoi identychnosti [Evolution of theatrical culture of Ukraine in the context of national identity]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 3, pp.58–63.
5. Moskvichova, M. O., 2021. *Istoriia mystetstv u konteksti svitovoi kultury: navchalno-metodychnyi posibnyk: u 3-kh tomakh* [History of art in the context of world culture: a teaching and methodological guide: in 3 volumes]. Vol. 1. Kherson: Vydavnytstvo "OLDI-PLIUS".
6. Ponomarenko, O. A., 2024. Kulturna oriientatsiia suspilstva "mimikrantiv" [Cultural orientation of the society of "mimics"]. *Poshuk natsionalnoi samoidentyfikatsii v suchasni ekranni tvorchosti. Kultura Ukrainy*, 83, сс.114–121.
7. Sytnytskyi, M., 2013. Franchaizynh u sferi kultury [Franchising in the sphere of culture]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, 4, pp.57–59.
8. Fedorkiv, O. P., Kasianenko, K. M. and Boiko, V. A., 2024. Analiz kulturnykh naratyviv u vytvorakh mystetstva dlia doslidzhennia ukrainsko-rosiiskykh vidnosyn [Analysis of cultural narratives in works of art for the study of Ukrainian-Russian relations]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 3, pp.46–52.

LEV SOMOV

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-5140-1121>

People's Artist of Ukraine, Professor,
Professor at the Department of Performing Arts and Culture
at Kyiv National University of Technology and Design
(Kyiv, Ukraine)
somov.lm@knutd.edu.ua

VALERIA DEMCHENKO

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-9678-8901>

Senior Lecturer at the Department of Performing Arts and Culture
at Kyiv National University of Technology and Design
(Kyiv, Ukraine)
demchenko.vp@knutd.edu.ua

THEATRICAL FRANCHISING AS A MODERN MEANS OF CULTURAL EXPANSION: REASONS AND CONSEQUENCES

This study explores the phenomenon of theatrical franchising as a contemporary method of cultural expansion, examining its origins and potential consequences. The historical context of

cultural development that precedes the emergence of theatrical franchising is analyzed. The research highlights the fundamental differences between the processes of creating classical stage productions and theatrical franchises. The direct influence of borrowed themes and value orientations conveyed by stage works produced under franchising conditions on the worldview and self-identification processes in post-colonial societies is discussed. The significance of the thematic direction of stage productions on the formation of self-identity among audience members of various age groups is substantiated. The study articulates the main potential risks associated with the spread of theatrical franchising in the context of its impact on the formation of a national worldview. It examines the primary economic conditions that lead to the emergence of theatrical franchising, as well as its positive aspects and potential risks. The role of the themes of dramatic works presented on stage in activating certain societal triggers and in manifesting and exacerbating new conflicts that have been in a state of recession is emphasized. The necessity for clear regulation of the thematic direction of theatrical franchising in the context of preserving national self-identity is justified. The research demonstrates the significant limitations imposed on the artistic process at every stage of production—directorial, artistic, musical, and choreographic decisions, as well as the behavioral nature of acting. The main segments of the influence of theatrical franchising on the long-term strategy for shaping the cultural orientation of the audience are specified. The study outlines the potential impact of systematically introducing theatrical franchises into the repertoires of national theaters on the transformative processes of defining self-identity in post-colonial societies.

Keywords: performing arts, dramaturgy, franchising, theme, conflict, expansion.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2024 р.